

การศึกษาสภาพการณ์และปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

A Study of The Current Situation of Waste Management Problems of Accommodation Business: A Case Study of Rin Beach, Koh Phangan District, Surat Thani Province

1. ณัฐพล รอดเมือง (Nattapon Rdmuang), ศศ.ม (M.A.)*

2. อธิป จันทรสุรีย์ (Athip Jansuri), ประ.ด. (Ph.D.)

วันที่ส่งบทความ : 23 พ.ค. 2566 วันที่แก้ไขบทความ : 2 ต.ค. 2566 วันที่ตอบรับตีพิมพ์ : 2 ต.ค. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์และปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวกรณีศึกษาหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใต้ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการโรงแรม ประชาชนในชุมชน นักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น 13 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการณ์ของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ธุรกิจที่พักแรมต่างกลับมาเปิดให้บริการตามปกติมีการปรับลดราคาห้องพักและเข้าร่วมโครงการมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อนักท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยว 2) ปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัญหาขยะเปียกและการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี 3) อุปสรรคของปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งในช่วงมรสุมที่มีคลื่นลมมีการพัดพาขยะจากนอกเกาะมาเป็นจำนวนมากซึ่งยากต่อการจัดเก็บและกำจัด ตลอดจนบางพื้นที่ที่มีความสูงชันประกอบกับตรอกซอยเป็นจำนวนมากทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงพื้นที่เพื่อจัดเก็บ 4) การจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวโดยธุรกิจที่พักแรมขนาดใหญ่จะมีระบบการจัดการขยะที่ดีมีการตรวจสอบแบรนด์สินค้าจากขยะพลาสติกและการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ทั้งนี้ผู้ประกอบการยังส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ การคัดแยกเศษอาหารที่เหลือทิ้ง เน้นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องพักลดการใช้พลาสติก นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับผู้ประกอบการและพนักงานเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการขยะที่ถูกต้องและการคัดแยกขยะ ตลอดจนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อการจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่ที่มุ่งเน้นความสะอาดและความสำคัญกับการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: สภาพการณ์, ปัญหาขยะ, ธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว

Abstract

This research aimed to investigate the current state and waste management issues within the accommodation business, focusing on a case study of Rin Beach in the Koh Phangan district of Surat Thani province. Qualitative research methods were employed, involving semi-structured in-depth interviews with key informants. These informants included officials from the Baan Tai subdistrict municipality office, representatives from the private sector, hotel operators, members of the local community, and tourists, totaling 13 participants. Content analysis was used to analyze the interview data. The findings of the study revealed the following key points: (1) Following the outbreak of the Coronavirus Disease 2019, the accommodation businesses at this tourist destination have returned to normal operations. They have also reduced room prices and actively participated in hygiene and safety standard programs to cater to the needs and concerns of tourists. (2) Waste management challenges within the accommodation businesses primarily revolve around wet waste and proper waste sorting. (3) Obstacles related to waste management in the accommodation businesses are exacerbated during the monsoon season. Strong winds and waves bring significant amounts of waste from outside the island, making storage and disposal difficult. Additionally, the presence of steep terrain and numerous alleys in certain areas complicates access to storage facilities. (4) Owners of large accommodation businesses have implemented robust waste management systems. They have also audited brands of plastic waste and have conducted environmental and community impact assessments. Furthermore, entrepreneurs actively promote waste separation, particularly for leftover food waste and in-room products to minimize plastic use. Their overarching goal is to enhance waste management knowledge and practices among entrepreneurs and employees, emphasizing cleanliness and the sustainable preservation of the natural environment.

Keywords: The Current Situation, Waste Problem, Accommodation Business

1, 2 สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
(Hospitality Industry and Tourism Management, Graduates School, Kasem Bundit University)
1. E-mail: nattaponrodmuang@gmail.com, 2. E-mail: athip.jan@kbu.ac.th

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals (SDGs)) ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลังปี ค.ศ. 2015 ที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดต่อเนื่องจาก MDGs หรือเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ใช้เป็นทิศทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับสากลที่ทุกประเทศจะดำเนินการร่วมกันในมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน โดยมีเป้าหมายการพัฒนา 17 เป้าหมาย (สำนักงานการต่างประเทศ, 2564) โดยในเป้าหมายที่ 12 การสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Ensure Sustainable Consumption and Production Patterns) มีเป้าประสงค์ที่ครอบคลุมประเด็น การจัดการและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การลดของเสียที่เป็นอาหาร (Food Waste) ลดการปล่อยสารเคมีและของเสียเป็นพิษออกสู่ธรรมชาติและจัดการอย่างถูกต้อง ลดของเสียโดยกระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) และรีไซเคิล (Recycle) การจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้น (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2564)

ปัญหาขยะถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในชุมชนต่าง ๆ ผลจากการสำรวจปี พ.ศ. 2562 มี ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 28.71 ล้านตัน (เพิ่มขึ้นจากปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 3 เนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมืองมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรแฝงจากแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงาน พฤติกรรมการบริโภคของประชาชนที่นิยมความสะดวกสบายมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งสินค้าจากบริการสั่งซื้อออนไลน์ สินค้าและบริการสั่งอาหาร ทำให้เกิดขยะพลาสติกถึงมือผู้บริโภคเป็นจำนวนมากและการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว การจัดการขยะมูลฝอยมีแนวโน้มดีขึ้นโดยขยะมูลฝอยชุมชนได้ถูกคัดแยก ณ ต้นทางและนำกลับไปใช้ประโยชน์ 12.52 ล้าน ตัน คิดร้อยละ 44 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ขยะมูลฝอยที่เหลือจากการคัดแยกและนำไปใช้ประโยชน์แล้วจะถูกนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง 9.81 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 34 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (นันทา ขุนภักดิ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2563)

ธุรกิจโรงแรมสร้างผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ อย่างมากเกินความจำเป็น เนื่องด้วยลักษณะการดำเนินงานและการให้บริการของธุรกิจโรงแรมที่มีการใช้พลังงานและใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก (APAT, 2002 อ้างใน ชูศักดิ์ ชูศรี และสุวารี นามวงศ์, 2559) ซึ่งโรงแรมที่มีการจัดการขยะที่ดีในส่วนที่เป็นตัวเงิน สามารถลดค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนที่ต้องใช้ในเรื่องการจัดการขยะและเพิ่มรายได้จากการขายขยะในส่วนที่ไม่ใช่เป็นตัวเงิน การจัดการขยะทำให้โรงแรมมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน รวมไปถึงการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและที่สำคัญช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงแรม (ชูศักดิ์ ชูศรี และสุวารี นามวงศ์, 2559) สอดคล้องกับความยั่งยืนในภาคธุรกิจโรงแรม (Sustainability Trends in Hospitality 2019-2020) จะพบว่า Sustainable Meeting เป็นกระแสใหญ่เห็นได้ชัดเจนว่าบริษัทขนาดใหญ่หรือบริษัทข้ามชาติมักเลือกใช้บริการโรงแรมที่สามารถจัดงานอีเวนต์หรือจัดการประชุมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้และจากการสำรวจของบูคกิ้ง คอทคอม (Booking.com) พบว่า

นักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 72 เลือกพักโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและนักท่องเที่ยวมักนึกถึงเรื่องการจัดการขยะหรือใช้พลาสติกน้อยลงเป็นอันดับแรกๆ ตามมาด้วยเรื่องไฟฟ้าและพลังงานที่มักมีต้นทุนส่วนนี้เพิ่มสูงขึ้นทุกปี (จุรรดา วัฒนาโกศัย, 2563)

เกาะพะงัน เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่นอกชายฝั่งทางทิศตะวันออกมีเนื้อที่ประมาณ 170 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศส่วนกลางของเกาะมีภูเขา พื้นที่รอบนอกมีทั้งพื้นที่ที่เป็นที่ดอน ราบลุ่ม และราบต่ำสลับกันไป มีหาดทรายและสันทรายกระจายรอบ ๆ ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นมรสุมเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมทะเล แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ทะเลและทรัพยากรท่องเที่ยว (ณัฐา คุ่มแก้ว และคณะ, 2553) ยิ่งในช่วงคืนพระจันทร์เต็มดวง เกาะพะงันจะคึกคักเป็นพิเศษเพราะเป็นสถานที่จัดงานฟูลมูนปาร์ตี้ กิจกรรมริมหาดยามค่ำคืนระดับโลก ซึ่งจัดเป็นประจำในคืนที่พระจันทร์เต็มดวงที่บริเวณหาดรีน จึงเป็นที่รำลึกกันว่าเกาะพะงันนั้นเป็นสถานที่ชมพระจันทร์เต็มดวงได้งดงามที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ใช้เพียงแต่งงานปาร์ตี้รีนเริงและแสงจันทร์เท่านั้นที่ทำให้ผู้คนรู้จักเกาะพะงัน ความงดงามของธรรมชาติก็เป็นจุดเด่นอีกอย่างที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางมายังเกาะแห่งนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) รัฐบาลโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะพะงันไปในทิศทางและรูปแบบที่ดี มีนักท่องเที่ยวทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติประเทศนิยมมาท่องเที่ยวที่เกาะพะงันปริมาณมากนอกจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางแล้วยังมีห้องพักขยายตัวมากขึ้นแล้ว ยังพบว่ามีกรณีเจ็บป่วยของสถานบริการต่างๆ กระจายตัวอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวหลักจำนวนมากก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง มีมลภาวะค่อนข้างสูงและในหลายพื้นที่ของเกาะพะงันได้เกิดปัญหาอย่างชัดเจน ทำให้เกาะพะงันเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2546 อ้างใน เรืองศักดิ์ เพชรหัสตระกูล, 2550) สภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ผ่านมาประกอบกับความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ปรากฏชัดเจน คือ บริเวณชายหาดที่จัดเป็นพื้นที่สำหรับชาวต่างชาติ มีการปลูกสร้างโรงแรม รีสอร์ท สถานบันเทิง และร้านค้าอเนกานวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณชายหาด เช่น บริเวณหาดรีน ซึ่งเป็นชายหาดที่ใช้จัดงานฟูลมูนปาร์ตี้มีขยะหลังจากงานปาร์ตี้เยอะมาก แม้ว่านักธุรกิจโรงแรมและผู้จัดงานปาร์ตี้จะมองว่าธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยเชิงบวกที่ส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวของเกาะพะงันแต่ในทางกลับกันการจัดงานดังกล่าวก็เป็นสิ่งที่ทำให้ธรรมชาติที่สวยงามซึ่งเป็นต้นทุนที่ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ไว้เสื่อมโทรมลงไปเรื่อย ๆ การจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลต่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปในทางลบเป็นปัจจัยที่ทำให้ริมชายหาดที่มีการจัดงานเสื่อมโทรมลง มีขยะมูลฝอย เศษกันบูห์ ฝูงพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋องอลูมิเนียมที่บรรจุเครื่องดื่มอยู่มากมายในคืนวันงาน น้ำในทะเลเริ่มเน่าเสียจากเศษขยะที่ลอยน้ำ (พรไพสิน ทวยเจริญ และอริรัตน์ กังสดารพร, 2562)

ปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวทำให้โรงแรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่เกิดขึ้นจำนวนมากเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นความต้องการห้องพักและบริการต่าง ๆ ตลอดจนปัญหาปริมาณขยะ ปริมาณของเสียที่เพิ่มมากขึ้น ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรอย่างขาดสติไม่คำนึงถึงความยั่งยืน ธุรกิจด้านอุตสาหกรรมบริการเกิดการขยายตัวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวทำให้จำนวนโรงแรมและห้องพักที่มีการขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในระยะที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายธุรกิจโรงแรมของผู้ประกอบการในตลาดอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2560) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการณ์และปัญหาของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลนำไปใช้เป็นแนวทางในการรองรับสภาพการณ์และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่ที่ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการขยะในโรงแรม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการณ์และปัญหาของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. แนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2561) อธิบายว่า การจัดการขยะด้วยวิธี 3R หลักการ 3 ใช้ หรือ 3R ประกอบไปด้วย ใช้ซ้ำ หรือลดการใช้: Reduce ใช้ซ้ำ Reuse และใช้แปรรูป (หรือแปรรูปใช้ใหม่ :Recycle เพื่อจัดการขยะเป็นวิธีการง่าย ๆ ที่ทำได้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน เพียงแค่ทุกคนตระหนักและมีความตั้งใจร่วมกัน

1) ใช้ซ้ำหรือลดการใช้ (Reduce) หมายถึง การลดปริมาณการใช้ลงโดยเท่าที่จำเป็นหลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือย เพื่อลดการสูญเสียและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด เช่น ใช้ตะกร้า ถูผ้า ปิ่นโต กล่องข้าว แก้วส่วนตัว การใช้สินค้าชนิดเติม เป็นต้น

2) ใช้ซ้ำ (Reuse) หมายถึง การนำของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ เช่น การทำสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ การใช้กระดาษสองหน้า การใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์จใหม่ได้ การบริจาค การขายสินค้ามือสอง

3) ใช้แปรรูป หรือแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) หมายถึง การนำขยะรีไซเคิล ของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือเพื่อผลิตเป็นสินค้าใหม่ เช่น นำขวดพลาสติกการทำเสื้อ นำอลูมิเนียมจากกระป๋องมาทำขาเทียม เป็นต้น

4) ขยะที่เหลือจากการนำกลับไปใช้ประโยชน์ ในรูปแบบของการดำเนินกิจกรรม 3 ใช้ หรือ 3R แล้วจะถูกรวบรวมมากำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะโดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับปริมาณและองค์ประกอบของขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในการดำเนินการกำจัดขยะต้องใช้ทั้งงบประมาณในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก การใช้หลัก 3R จะสามารถลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะได้อย่างมหาศาล

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (2564) ได้กำหนดตัวชี้วัดด้านการจัดการขยะในธุรกิจที่พัก ดังนี้

- 1) มีการดำเนินการเพื่อลดการเกิดขยะ (Reduce) สำหรับผู้ใช้บริการ พนักงาน และบริษัทค้า (Supplier) ซึ่งจัดหาสินค้าและบริการให้กับธุรกิจที่พักแรม
- 2) มีการใช้ซ้ำ (Reuse) สำหรับผู้ใช้บริการและพนักงานธุรกิจที่พักแรม
- 3) มีการคัดแยกเพื่อนำกลับไปใช้ใหม่ (Recycle) สำหรับผู้ใช้บริการและพนักงาน
- 4) มีระบบการรวบรวมและส่งขยะกำจัดอย่างเหมาะสม

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย ภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใต้ จำนวน 3 คน ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการโรงแรม จำนวน 4 คน ประชาชนในชุมชน จำนวน 3 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 3 คน โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งสิ้นจำนวน 13 คน (ศิริพร จิรวรรณกุล, 2553) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

4.2 เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยใช้ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สัมภาษณ์เชิงลึกกรายบุคคล (In-depth Interview) โดยใช้คำถามในลักษณะแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย ประกอบด้วย สภาพการณ์ของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร ปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร อุปสรรคของปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร การจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างไร 2) เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 3) สมุดจดบันทึก ใช้จดบันทึกข้อมูลประเด็นสำคัญในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 4) กล้องถ่ายภาพ เก็บบันทึกภาพถ่ายการสัมภาษณ์ 5) กล้องวิดีโอ เก็บบันทึกวิดีโอการสัมภาษณ์ 6) ตลอดจนผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือในการวิจัย

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกรายบุคคล (In-depth interview) เจ้าหน้าที่ ภาครัฐ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการโรงแรม ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยว รวมทั้งสิ้น จำนวน 13 คน โดยทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ณ หาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 โดยแบ่งการสัมภาษณ์ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและการบันทึกข้อมูลด้วยการเขียน บันทึกเสียง บันทึกวิดีโอและภาพถ่าย โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ต่อคนไม่เกิน 20 นาที

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลและลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกรายบุคคล

4.5 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ใช้การตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล (ชาย โพธิ์สีดา, 2550) ด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Method Triangulation) เป็นการใชหลาย ๆ วิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การเก็บข้อมูลในประเด็นเรื่องเดียวกันจากกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ด้วยวิธีสัมภาษณ์ บันทึกเสียง และจดบันทึก แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบยืนยันความสอดคล้องกัน

4.6 การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยได้ยื่นขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ร่วมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะโครงการวิจัยและมีมติอนุมัติให้สามารถดำเนินการวิจัยได้ตามหลักทางวิชาการและจริยธรรมเลขที่รับรองโครงการ T011/66P

5. ผลการวิจัย

การศึกษาศาภาพการณและปัญหายุขะของธุรกิจที่พักรมในแหล่งท่องเที่ยว กรณศึกษาหาดรีน อำเภอกะพะงัน จังหัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้ผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สภาพการณ์ของธุรกิจที่พักรมในแหล่งท่องเที่ยว

ภาครัฐได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่าสภาพการณ์ของของธุรกิจที่พักรมในแหล่งท่องเที่ยวช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ธุรกิจที่พักรมทั้งหมดต่างปิดให้บริการตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของภาครัฐและด้วยมาตรการที่ห้ามมิให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามาที่หาดรีนเป็นชาวต่างชาติ แต่เมื่อเริ่มมีการผ่อนปรนมาตรการและจำนวนผู้ติดเชืลดน้อยลงที่รัฐบาลสามารถควบคุมได้ ธุรกิจที่พักรมต่างกลับมาเปิดให้บริการตามปกติแต่ในช่วงแรกก็มีการปรับลดราคาห้องพักเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ธุรกิจที่พักรมได้เข้าร่วมโครงการมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อให้นักท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยว (Amazing Thailand Safety and Health Administration) (SHA) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว รวมทั้งผู้ประกอบการที่พักรมมีนโยบายในการปรับปรุง ซ่อมแซม พัฒนาอาคาร ห้องพักและสภาพภูมิทัศน์โดยรอบที่พักรม นักท่องเที่ยวต่างชาติเริ่มมีการจองห้องพักเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการจัดกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ (Full Moon Party) และฮาฟมูนปาร์ตี้ (Half Moon Party) ที่ภาครัฐอนุญาตให้สามารถจัดกิจกรรมได้ ยิ่งในช่วงการจัดกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้บางที่พักรมมียอดจองเต็มร้อยละ 100 นับได้ว่ากิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในระดับโลกตลอดจนเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวต่างชาติคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยวหาดรีน อำเภอกะพะงัน นอกจากนี้ชุมชนได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่าประชาชนในชุมชนเริ่มกลับมาเปิดร้านจำหน่ายสินค้าและการประกอบอาชีพในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนเริ่มมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากขึ้น

สามารถสร้างรายได้เสริม สร้างอาชีพและเกิดการจ้างงานของผู้ประกอบการในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ด้านนักท่องเที่ยวได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า เกาะพะงันยังเป็นจุดหมายปลายทางของกลุ่มผู้เกษียณอายุ เพราะเกาะพะงันเป็นเกาะที่สวยงาม ธรรมชาติเงียบสงบ รวมทั้งกิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ แต่ในช่วงดังกล่าวอาจทำให้เกิดขึ้นจากกิจกรรมเป็นจำนวนมาก

“ตอนนี้เริ่มพัฒนาขึ้น เริ่มมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นหรือมีลูกค้าเพิ่มขึ้น เริ่มมีการกระจายรายได้เพิ่มขึ้น ถือเป็นเรื่องดีของคนที่นี่อาศัยอยู่ในเกาะพะงันและตอนนี้ธุรกิจที่พักแรมหลายแห่ง ก็เริ่มกลับมาเปิดให้บริการทั้งโรงแรมขนาดใหญ่และโรงแรมขนาดเล็ก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“หลังจากที่ผ่านสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ธุรกิจที่พักแรมก็เริ่มกลับมาเปิดให้บริการอีกครั้ง โรงแรมที่ปิดกิจการไปแล้วก็กลับมาเปิดกิจการใหม่ และตอนนี้ธุรกิจที่พักแรมในหาดรีนก็มีเกือบ 100 ธุรกิจที่พักแรมแล้วถือว่าเป็นเรื่องที่ดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

5.2 ปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว

ภาครัฐได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว คือ ปัญหาขยะเปียกหรือขยะอินทรีย์ซึ่งเป็นขยะที่น้ำหนักมาก การคัดแยกขยะจากต้นทางของธุรกิจที่พักแรม บ้านพักอาศัย ร้านค้า ร้านอาหารในการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี ด้วยการทิ้งทุกอย่างรวมกันซึ่งทำให้ยากต่อการกำจัด และการใช้ถุงดำแบบบางใสขยะทำให้เกิดการแตกซึ่งยากต่อการขนย้ายและการกำจัดเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ปริมาณขยะในสถานที่กำจัดขยะมีพื้นที่ทั้งหมด 5 ไร่ ซึ่งรับผิดชอบโดยเทศบาลตำบลบ้านใต้มีปริมาณมากโดยปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย 25 ตันต่อวัน วิธีการกำจัดขยะโดยใช้เตาเผาที่ไม่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ ยิ่งในช่วงฤดูฝนส่งกลิ่นรบกวนโดยรอบพื้นที่ นอกจากนี้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้บังคับใช้กฎหมายส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มาตรา 17 ที่ห้ามกิจกรรมทำลายชายหาดและคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลได้ประกาศให้เกาะเต่า เกาะพะงัน และเกาะสมุย เป็นพื้นที่ที่ใช้กฎหมายนี้คุ้มครอง โดยมีบทลงโทษจำคุก 1 ปี ปรับเงินสูงถึง 1 แสนบาท เพื่อลดปริมาณขยะบนเกาะและการเป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเล ช่วงการจัดกิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ปริมาณขยะมีเป็นจำนวนมากซึ่งทำให้การจัดเก็บของเทศบาลตำบลบ้านใต้ไม่ทั่วถึงทำให้เกิดความล่าช้าทำให้ขยะส่งกลิ่นรบกวนในพื้นที่โดยรอบซึ่งทางเทศบาลพยายามหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการเพิ่มจำนวนรอบของการเก็บขยะมากขึ้นผู้ประกอบการได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ธุรกิจที่พักแรมบางแห่งในช่วงการจัดกิจกรรมพูลมูนปาร์ตี้ที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากไม่สามารถคัดแยกขยะได้และการจะให้นักท่องเที่ยวทิ้งแบบแยกขยะไม่สามารถทำได้เช่นกันซึ่งเป็นปัญหาที่ผู้ประกอบการพยายามหาแนวทางแก้ไขเพื่อเป็นการรักษาความสะอาดในบริเวณที่พักแรม ในส่วนของบริเวณชายหาดนั้นทางผู้ประกอบการที่พักแรม ร้านอาหาร ต่างช่วยกันดูแล รักษาความสะอาดจัดเก็บขยะบริเวณพื้นที่หน้าชายหาดของตนเอง ภายใต้การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมผู้ประกอบการหาดรีน (Haadrin Business Association) และคณะกรรมการหมู่บ้านหาดรีน ชุมชนได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า

ธุรกิจที่พักรมมีการประสานกับชุมชนเพื่อให้ช่วยลดปริมาณขยะในธุรกิจที่พักรมเพื่อนำเศษอาหารไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ทั้งยังมีการติดต่อเพื่อจำหน่ายเศษขยะจำพวกพลาสติก กระดาษ เป็นต้น ด้านนักท่องเที่ยวได้ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ปริมาณขยะมีเป็นจำนวนมากในช่วงการจัดกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ด้วยนักท่องเที่ยวที่มีเป็นจำนวนมาก

“ปัญหาขยะในธุรกิจที่พักรม ส่วนมากจะมีปัญหาในเรื่องของการไม่คัดแยกขยะ ถึงแม้ว่าจะมีการคัดแยก แต่ก็ไม่ได้คัดแยกแบบ 100 เปอร์เซ็นต์ จะมีเฉพาะธุรกิจที่พักรมขนาดใหญ่ที่ทำเป็น Zero Waste ส่วนธุรกิจที่พักรมเล็ก ๆ หรือชาวบ้านที่ทำบังกะโล ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้คัดแยกขยะใส่ทุกอย่างรวมไว้ในถุงดำแล้วเอามาทิ้งหน้าถนน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

“ปัญหาขยะส่วนใหญ่ในธุรกิจที่พักรม ส่วนมากจะเป็นการส่งกำจัดขยะอย่างล่าช้าอาจเป็นเพราะมีลูกค้าเข้าใช้บริการเยอะและไม่มีการจัดการขยะที่ถูกวิธีทำให้มีขยะปะปนกันไปหมดหรือทางธุรกิจที่พักรมไม่ส่งขยะออกมากำจัด จึงทำให้การส่งกำจัดล่าช้า” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

5.3 อุปสรรคของปัญหาขยะของธุรกิจที่พักรมในแหล่งท่องเที่ยว

ภาครัฐและผู้ประกอบการได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่าอุปสรรคของปัญหาขยะของธุรกิจที่พักรมในแหล่งท่องเที่ยว 1) การกำจัดขยะไม่สามารถเอาไปกำจัดนอกพื้นที่เกาะได้ประกอบกับเกาะพะนังยังมีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการจัดการขยะ 2) ธุรกิจที่พักรมที่มีพื้นที่จำกัดยากต่อการกำจัดขยะเนื่องด้วยมาตรการในการห้ามเผาไฟและการไม่รับเก็บขยะประเภทกิ่งไม้และใบไม้ 3) สภาพพื้นที่เป็นเกาะลักษณะเส้นทางบางพื้นที่มีความสูงชันประกอบกับตรอกซอยเป็นจำนวนมากทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ 4) พื้นที่จัดตั้งถังขยะอาจไม่เพียงพอเนื่องด้วยการขยายตัวของอาคารที่พักอาศัย ธุรกิจโรงแรมและร้านอาหาร 5) จำนวนเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บขยะไม่เพียงพอโดยเฉพาะในช่วงการจัดกิจกรรมช่วงฟูลมูนปาร์ตี้ซึ่งมีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ส่วนชุมชนได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ช่วงมรสุมที่มีคลื่นลมมีการพัดพาขยะจากนอกเกาะมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งยากต่อการจัดเก็บและกำจัด ตลอดจนปัญหาสัตว์ที่คุ้ยเขี่ยขยะที่ทางโรงแรมวางไว้ในบริเวณจุดทิ้งขยะซึ่งทำให้เกิดความยากต่อการจัดเก็บของเทศบาล ด้านนักท่องเที่ยวได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า พื้นที่เกาะโดยส่วนใหญ่เป็นเนินสูง ตั้งอยู่บนเนินเขาอาจทำให้มีอุปสรรคต่อการขนย้ายขยะจากธุรกิจที่พักรมต่าง ๆ

“อุปสรรคของเรื่องขยะที่เกาะพะนัง อุปสรรคคือขยะทุกประเภทเพราะขยะไม่สามารถเอาไปกำจัดนอกเกาะได้และที่เกาะพะนังก็ยังมีขยะตกค้างเยอะซึ่งทำให้เป็นอุปสรรค” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“การไม่คัดแยกขยะและก่อให้เกิดขยะเปียกเพราะทุกธุรกิจที่พักรม ส่วนมากจะไม่ค่อยแยกขยะพอถึงเวลาเอาไปกำจัดก็กำจัดลำบาก อย่างเช่นเผาทิ้ง ขยะเปียกก็จะเผาลำบากและทำลายยากหรือเอาไปฝังก็ยากที่จะย้ายไปฝัง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

5.4 การจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว

ภาครัฐและผู้ประกอบการได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า การจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจที่พักแรมขนาดใหญ่จะมีระบบการจัดการขยะที่ดี เนื่องจากการจัดการขยะที่เป็นออดิท (Audit) ซึ่งหมายถึง การตรวจสอบแบรนดสินค้าจากขยะพลาสติก เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการเก็บขยะเพื่อตรวจสอบว่าขยะเหล่านี้เป็นขยะประเภทอะไรและมาจากแบรนดไหน) หรือ EIA (Environmental Impact Assessment Division) หมายถึง การทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ทั้งในทางบวกและทางลบเพื่อคาดการณ์ว่าสิ่งที่จะดำเนินการนั้นมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่โดยรอบๆ หรือไม่ โดยจะกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น ผู้ประกอบการได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า 1) แผนครัวมีการคัดแยกเศษอาหารที่เหลือทิ้งโดยการแยกส่วนที่เป็นน้ำกับเนื้อซึ่งมีการนำไปใส่ในถังพลาสติกที่มีการเจาะรูและนำไปฝังไว้บริเวณที่ปลูกต้นไม้หรือปลูกผักสวนครัวเพื่อให้ต้นไม้หรือผักสวนครัวสามารถดูดซับไปเป็นอาหารได้ 2) ผู้ประกอบการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะโดยแบ่งเป็นขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ทั้งนี้ขวดพลาสติก ขวดแก้วก็จะแยกไว้จำหน่ายโดยให้พนักงานในธุรกิจที่พักแรมเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำถังไม้แบบมีฝาปิดสำหรับการคัดแยกขยะที่ลูกค้าทิ้งในบริเวณโรงแรมเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมให้กับลูกค้า 3) ผู้ประกอบการมุ่งเน้นให้พนักงานนำกระดาษที่ใช้ด้านเดียวกลับมาใช้ซ้ำเกี่ยวกับงานเอกสารของธุรกิจที่พักแรมโดยนำแผ่นพับประชาสัมพันธ์ของงานฟูลมุลปาร์ตี้ที่จะนำมาตั้งไว้ประชาสัมพันธ์ภายในธุรกิจที่พักแรม 4) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องพักลดการใช้พลาสติก เช่น ขวดแชมพูและสบู่เหลวใช้แบบเติม ขวดน้ำเน้นเป็นขวดแก้ว เป็นต้น 5) การสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับผู้ประกอบการและพนักงานเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการขยะที่ถูกต้องและการคัดแยกขยะไปในทางเดียวกัน เช่น ถังขยะสำหรับขยะอินทรีย์ ขยะเปียก (สีเขียว) ขยะอินทรีย์ คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว เช่น เศษอาหาร เปลือกผลไม้ เศษผัก เนื้อสัตว์ เศษใบไม้แห้ง ถังขยะสำหรับขยะทั่วไป (สีน้ำเงิน) ถังขยะสำหรับขยะรีไซเคิล (สีเหลือง) ถังขยะสำหรับขยะอันตราย (สีแดง) 6) การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อการจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่หาดรีนที่มุ่งเน้นความสะอาดและความสำคัญกับการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพคงเดิม 7) การดำเนินงานธุรกิจที่พักแรมโดยอาศัยแนวคิด 3R ประกอบด้วย Reduce คือ การลดใช้ โฟม พลาสติก การเลือกใช้ภาชนะธรรมชาติย่อยสลายง่าย Reuse คือ การใช้ซ้ำ เลือกใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้หรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเติมใหม่ได้ Recycle มีการคัดแยกขยะตามประเภท ขวดแก้ว ขวดพลาสติก ขยะสด ขยะอันตราย ชุมชนได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ธุรกิจที่พักแรมต่างประสานความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการขยะโดยเฉพาะเศษอาหารเหลือทิ้ง ด้านนักท่องเที่ยวได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ธุรกิจที่พักแรมมีการจัดถังขยะตามประเภทของขยะเพื่อให้นักท่องเที่ยวแยกทิ้งตามประเภทของขยะ

“การจัดการขยะในธุรกิจที่พักแรมค่อนข้างแตกต่างกัน เพราะธุรกิจที่พักแรมขนาดเล็ก ๆ เช่น บังกะโล เกสเฮ้าส์ อาจไม่ค่อยมีการจัดการที่ทั่วถึง เพราะไม่ค่อยมีการตรวจสอบที่ชัดเจนแต่ถ้าเป็นธุรกิจที่พักแรมขนาดใหญ่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การศึกษาศาพการณและปัยกษะของธุรกิจที่พักรมในแหล่งทองเทีย
กรณศึกษาคาตรัน อำเภอกะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

6.1 สภาพการณของธุรกิจที่พักรมในแหล่งทองเทีย

สภาพการณของธุรกิจที่พักรมในแหล่งทองเทียหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติด
เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ธุรกิจที่พักรมต่างกลับมาเปิดให้บริการตามปกติมีการปรับลดราคาห้องพักรมเพื่อดึงดูด
นักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ธุรกิจที่พักรมได้เข้าร่วมโครงการมาตรฐานความปลอดภัยด้าน
สุขอนามัยเพื่อกักต้งนักท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับผล
การศึกษาของอติป จันทรสุริย์ (2564) ที่พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะ
การณปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ การปรับโครงสร้างการบริหารงานที่ลดน้อยลง
ตลอดจนกับปรับรูปแบบการให้บริการที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการปรับปรุงเรื่องสุขอนามัย การติดตั้งสิ่ง
อำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุเมธ กมลศิริวัฒน์และบุษรา โปวาทอง
(2564) ที่พบว่า การเข้าร่วมมาตรฐาน SHA เป็นการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยต่อโรค COVID-19 ของ
โรงแรมและสร้างการรับรู้จากสาธารณะจากการได้รับการรับรองมาตรฐานโดยภาครัฐในด้านความสะอาดและ
ความปลอดภัยต่อ COVID-19 เสริมขึ้นจากมาตรฐานเดิมของโรงแรมเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว
และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวุทธิชัย ลิ้มอรุณทัย และคณะ (2565) ที่พบว่า การสร้างมาตรฐานความ
ปลอดภัยเกี่ยวกับสุขอนามัยในระดับสากลให้กับพนักงาน และมีแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้งหมั่นติดตาม
สถานการณ์แพร่ระบาดที่เป็นปัจจุบันอย่างใกล้ชิดมีการสำรวจและมีขั้นตอนการจัดการที่เป็นที่ยอมรับในระดับ
สากลรวมถึงความเสี่ยงการเตรียมความพร้อมและมีความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

6.2 ปัญหาขะของธุรกิจที่พักรมในแหล่งทองเทีย

ปัญหาขะของธุรกิจที่พักรมในแหล่งทองเทีย คือ ปัญหาขะเปียกหรือขะอินทรีย์ซึ่งเป็นขะ
ที่น้ำหนักรมาก การคัดแยกขะจากต้นทางของธุรกิจที่พักรม บ้านพักอาศัย ร้านค้า ร้านอาหารในการคัดแยก
ขะอย่างถูกวิธี สอดคล้องกับผลการศึกษาของกัลยกรณ ก้วยเจริญพานิช์ และพิพัฒพงศ์ พักแพ (2562) ที่พบว่า
ปัญหาขะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการโรงแรมนั้น ค่อนข้างที่จะควบคุมได้ยาก เพราะเมื่อมีแขกเข้ามาใช้
บริการเป็นจำนวนมากก็จะเกิดการใช้สินค้าและบริการที่มากขึ้นตามจำนวนของแขก จึงทำให้เกิดขะและของ
เสียเพิ่มขึ้นมาในขณะเดียวกันทางโรงแรมต้องมีการคัดแยกขะให้เหมาะสม ในส่วนของบริเวณชายหาดนั้น
ทางผู้ประกอบการที่พักรม ร้านอาหาร ต่างช่วยกันดูแล รักษาความสะอาด จัดเก็บขะบริเวณพื้นที่หน้า
ชายหาดของตนเอง ภายใต้การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นชมรมผู้ประกอบการหาดรีน (Haadrin Business
Association) และคณะกรรมการหมู่บ้านหาดรีน สอดคล้องกับผลการศึกษาของเสมา เดชวิสัย (2554) ที่พบว่า
คนในชุมชนเมื่อลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนแล้ว ยังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้สึกนึกคิดและความ
ตระหนักต่อปัญหาขะเกิดเครือข่ายในการทงานร่วมกัน ความสามัคคี และการกล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น
มีการชักชวนให้รวมกลุ่ม แสดงให้เห็นถึงการยอมรับ และความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมและเรียนรู้

6.3 อุปสรรคของปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว

อุปสรรคของปัญหาขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งในช่วงมรสุมที่มีคลื่นลมมีการพัดพาขยะจากนอกเกาะมาเป็นจำนวนมาก ซึ่งยากต่อการจัดเก็บและกำจัด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ogawa (1989) อ้างใน ชูศักดิ์ ชุศรี และสุวารี นามวงศ์ (2559) ที่พบว่า การจัดการเรื่องขยะในการเข้าถึงจัดเก็บหรือการเผาทำลายที่บริเวณสิ่งแวดลอมและชุมชนโรงแรมที่ตั้งติดทะเลจะได้รับอิทธิพลลมมรสุมทางทะเลที่พัดพาขยะมาบริเวณชายหาดของโรงแรม ซึ่งปริมาณจะมากหรือน้อยไม่สามารถควบคุมได้เลย ตลอดจนบางพื้นที่มีความสูงชันประกอบกับตรอกซอยเป็นจำนวนมากทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ogawa (1989) อ้างใน ชูศักดิ์ ชุศรี และสุวารี นามวงศ์ (2559) ที่พบว่าด้านช่องทางขนส่งต้องคำนึงถึงวิธีการเข้าถึงโรงแรมหรือช่องทางการลำเลียงวัสดุและผลิตภัณฑ์เพื่อมาใช้ภายในโรงแรม รวมทั้งการลำเลียงขยะเพื่อนำไปกำจัดมีทั้งทางน้ำและทางถนนระยะยาว

6.4 การจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยวโดยธุรกิจที่พักแรมขนาดใหญ่จะมีระบบการจัดการขยะที่ดี เนื่องจากมีการจัดการขยะที่เป็นออดิท (Audit) การตรวจสอบแบรนด์สินค้าจากขยะพลาสติกและการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของเจนจิรา คุ่มเมือง (2558) ที่พบว่า โรงแรมขนาดใหญ่ มีนโยบายในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ภายใต้แบบแผนของพระราชบัญญัติโรงแรม พระราชบัญญัติของเทศบาล ในการดำเนินงานโรงแรมทำธุรกิจที่สร้างผลกำไรให้กับบริษัทควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดูแลผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสามารถกำหนดเป็นแผนการตลาด เพื่อเป็นจุดขายสำหรับโรงแรมให้กับลูกค้ากลุ่มที่ใส่ใจกับสิ่งแวดล้อมในการเลือกใช้บริการ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) ที่พบว่าโรงแรมมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยนำเสนอต่อผู้บริหารและฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายจัดซื้อฝ่ายขาย ฝ่ายช่าง เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อมและฝ่ายบัญชี เพื่อนำเสนอข้อมูลทางการเงินและไม่ใช้ทางการเงินเพื่อให้ผู้บริหารนำไปใช้วางแผน ควบคุมและตัดสินใจ ทั้งนี้ผู้ประกอบการยังส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะโดยแบ่งเป็นขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย และเน้นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องพักลดการใช้พลาสติกรวมทั้งการคัดแยกเศษอาหารที่เหลือทิ้ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของเมทิตา อังศุเมธ (2564) ที่พบว่า พนักงานจะดำเนินการทำความสะอาดสถานที่จัดเลี้ยง อุปกรณ์และภาชนะที่ใช้ในงานเลี้ยง รวมถึง คัดแยกประเภทขยะ อาทิ ขยะอาหาร ขยะพลาสติก ขยะกระดาษ

นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับผู้ประกอบการและพนักงานเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการขยะที่ถูกต้องและการคัดแยกขยะไปในทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของพงษ์ศักดิ์ ประทุมตั้ง และสิทธิชัย ตันศรีสกุล (2561) ที่พบว่า ด้านการบริหารเกี่ยวกับการจัดการ ควรมีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมให้ชุมชนมีกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ

โดยการบริหารจัดการต้องให้เป็นระบบ ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายมีประสิทธิภาพและการกำจัดขยะต้องไม่เกิดมลพิษ ตลอดจนการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการเพื่อการจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่หาดรีนที่มุ่งเน้นความสะอาดและความสำคัญกับการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีสภาพคงเดิม สอดคล้องกับผลการศึกษาของภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) ที่พบว่าโรงแรมได้รับการรับรองมาตรฐานใบไม้สีเขียวที่มีการก่อตั้งมูลนิธิใบไม้สีเขียวและทางโรงแรมได้ถูกจัดอันดับเป็นโรงแรมสีเขียวส่งผลให้โรงแรมได้รับความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการเพิ่มมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 จากการศึกษาพบว่า การกำจัดขยะไม่สามารถเอาไปกำจัดนอกพื้นที่เกาะได้ประกอบกับเกาะพะงันยังคงมีขยะตกค้างเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการจัดการขยะ ทั้งนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน และภาควิชาการ อาจมีการปรึกษารื้อเพื่อหาแนวทางการลดปริมาณขยะหรือการกำหนดวิธีการกำจัดขยะที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและชุมชนที่อาศัยอยู่โดยรอบ

7.1.2 จากการศึกษาพบว่า ปัญหาสัตว์ที่คุ้ยเขี่ยขยะที่ทางโรงแรมวางไว้ในบริเวณจุดทิ้งขยะซึ่งทำให้เกิดความยากต่อการจัดเก็บของเทศบาล ทั้งนี้ทางเทศบาลตำบลหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจจัดทำรั้วล้อมบริเวณจุดที่ตั้งถังขยะเพื่อป้องกันการคุ้ยเขี่ยขยะของสัตว์หรือหากมีถังขยะอยู่แล้วอาจต้องขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการในการทิ้งลงในถังแล้วปิดฝาให้มิดชิด

7.1.3 ภาครัฐควรส่งเสริม สนับสนุนการสร้างความรู้ ความเข้าใจการดำเนินการเพื่อลดการเกิดขยะแก่ผู้ประกอบการและชุมชน โดยอาจจัดกิจกรรมอบรม สัมมนาเชิญธุรกิจที่พักแรมในพื้นที่ที่มีแนวคิดการดำเนินการเพื่อลดการเกิดขยะและมีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจนทำให้ธุรกิจสามารถมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

7.1.4 ผู้ประกอบการควรส่งเสริม สนับสนุนการลดการใช้พลาสติก การรณรงค์ใช้ของที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติทั้งบรรจุภัณฑ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น บรรจุภัณฑ์จากขานอ้อย บรรจุภัณฑ์จากเยื่อไผ่ เป็นต้น

7.1.5 ชุมชนควรยึดแนวปฏิบัติสำหรับการใช้เข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อเป็นส่วนช่วยลดปัญหาขยะและลดผลกระทบของสิ่งแวดล้อม

7.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งถัดไป

7.2.1 จากการศึกษาพบว่า ช่วงการจัดกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมากส่งผลต่อปริมาณขยะมีเป็นจำนวนมากเช่นกัน ทั้งนี้มีการศึกษาการรับรู้และความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวต่างชาติในช่วงการจัดกิจกรรมฟูลมูนปาร์ตี้ เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการวางแผน พัฒนาด้านการจัดการขยะของนักท่องเที่ยวต่อไป

8. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในวัตถุประสงค์ที่ 1 ในงานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการขยะของธุรกิจที่พักแรมในแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาหาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เจ้าหน้าที่สำนักงานเทศบาลตำบลบ้านใต้ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการโรงแรม ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่หาดรีน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). *คู่มือปฏิบัติการ 3 ใช้ (3R) เพื่อจัดการขยะชุมชน*. สืบค้น 21 มกราคม 2566, จาก <http://www.pcd.go.th/file/06-09-61/16.pdf>.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2564). *รายงานประจำปี 2564*. กรุงเทพฯ: กองกำจัดการของเสียและสารอันตราย.
- กัลยาณณ์ กวัญเจริญพานิช และพิพัฒพงศ์ ฟักแพ. (2562). แนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การลดปริมาณขยะและการลดการใช้พลังงาน กรณีศึกษาของโรงแรม 5 ดาวแห่งหนึ่งในย่านสุขุมวิท. ใน *การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9*, 1782-1795.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). *ข้อมูลเกาะพะงัน*. สืบค้น 21 มกราคม 2566, จาก <http://thai.tourismthailand.org>.
- เจนจิรา คุ่มเมือง. (2558). *นโยบายการจัดการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงานของโรงแรมในอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาย โพธิ์สีดา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูศักดิ์ ชูศรี และสุวารี นามวงศ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะของโรงแรมขนาดเล็ก: กรณีศึกษาเกาะสมุยและเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 12(1), 91-118.
- ณัฐา คุ่มแคว้น, สุธาวดี จินาญาติ และนิทัต ไหมจ้อย. (2553). “วัฒนธรรมต่างชาติ” พลวัตที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนอำเภอเกาะสมุย และเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- นันทา ขุนภักดี และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2563). *รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- พงษ์ศักดิ์ ประทุมตั้ง และสิทธิชัย ตันศรีสกุล. (2561). สภาพปัญหาและปัจจัยที่มีต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 18(3), 152-161.

- พรไพลิน ทวยเจริญ และอภิรัตน์ กังสดารพร. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ใน อ.เกาะพะงัน จ.สุราษฎร์ธานี. วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ภาวินี ธนาอนวัช. (2563). โรงแรมสีเขียว: กลยุทธ์การบริหารจัดการและการปฏิบัติบัญชีเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมกรุงศรีวีเวอร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(2), 117-134.
- เมธิตา อังศุเมธ. (2564). แนวทางการจัดการขยะอาหารสำหรับงานอีเวนต์ในมุมมองของผู้ให้บริการสถานที่จัดงาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และอีเวนต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุจรรดา วัฒนาโกศัย. (2563). รักษาโลกให้ธุรกิจรอด Circular Economy ตัวช่วยโรงแรม-ร้านอาหารลดรายจ่ายเพิ่มกำไร พันภัยวิกฤต. สืบค้น 21 มกราคม 2566, จาก <https://www.smethailandclub.com/entrepreneur/6027.html>.
- เร็กซ์ดี เพชรหัตถระกุล. (2550). แนวทางการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว ชุมชนหาดรีนเกาะพะงัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วุทธิชัย ลิ้มอรุณทัย, อภิษฎา พิภากร, และวชิราภรณ์ จีระว่องวิทย์. (2565). แนวทางการปรับตัวของธุรกิจโรงแรม ภายหลังวิกฤตโควิด 19 ด้วยการยกระดับสู่อุตสาหกรรมเชิงสุขภาพ. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2522-2534.
- ศิริพร จิรวรรณกุล. (2553). การวิจัยเชิงคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ. กรุงเทพฯ: วิจัยพัฒนา.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวไทย. สืบค้น 21 มกราคม 2566, จาก <https://www.kasikornresearch.com>.
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2564). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs). สืบค้น 3 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.sdgmovement.com/background-and-mission/>.
- เสมา เดชวัลย์. (2554). วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่องการจัดการขยะในชุมชนศิวนคร หมู่ที่ 8 ตำบลท้ายบ้านใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารสารสนเทศ, 12(2), 19-26.
- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2564). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs). สืบค้น 3 พฤษภาคม 2566, จาก <https://iao.bangkok.go.th/content-detail/22615>.
- สุเมธ กมลศิริวัฒน์ และบุษรา โพพาทอง. (2564). กลยุทธ์การปรับตัวของผู้ประกอบการโรงแรมที่ได้รับมาตรฐาน SHA ต่อผลกระทบ COVID-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2563. วารสารสารศาสตร์, 3(2564), 650-663.
- อธิป จันทรสุริย์. (2564). Hotel + Hospital = Hospitel: กลยุทธ์การปรับตัวของธุรกิจโรงแรมภายใต้สถานการณ์ COVID-19. วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 8(2), 114-131.